

क्र. नं. १७

1622

संस्कृत राजवाडे

४८१०४५०

अंक

शाखा

२५६२५

ग्रंथनाम

५१ पाठ

राजवाडे संशोधन मंदिर

ग्रंथकार

कर्मक

१

काल

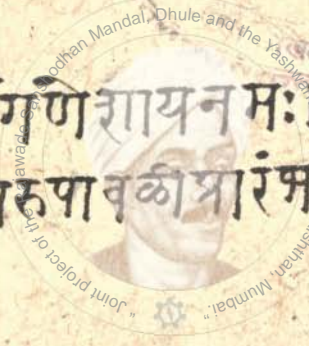
४८१०४५०
हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह

स्थल

(1)

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
॥ अथ रुपावळी प्रारंभः ॥

(2)
श्रीगणेशायनमः॥ रामो हरिः करीष्मद्भानुः कर्त्तव्यचंद्रमाः॥
तस्त्रिवान्भगवानात्मादशैवे पुंसिनायकाः॥१॥ रमा मति
र्नदीधेनुर्वाग्धीः सरिदनंतरं॥ सुत्रं प्रावृष्टशरत्रैवदशैतास्त्री
षुनायकाः॥२॥ शानंदधिपयोवर्मधनुर्वारिजगत्तथा॥ म
धुनाममनोहारीदशैतानि नृपसके॥३॥ सः सा तद्यश्चयाय
श्चकः कार्किंतमहंतयं॥ इयं चैदं त्रैष त्रैषा त्रै तच्चासावसा
वद॥४॥ इति हलंतनायकाः॥ अक्षरांतः पुल्लिंगो रामरा

(3)

दः॥ रामः रामौ रामाः १ रामं रामौ रामान् २ रामेण रामाभ्यां रा
मैः ३ रामाय रामाभ्यां रामेभ्यः ४ रामान् रामाभ्यां रामेभ्यः ५
रामस्य रामयोः रामाणां ६ रामे रामयोः रामेषु ७ हे राम हे रामौ
हे रामाः संबोधनी प्रथमा ॥ एवं घटपटस्तंभकुंभादयोप्य
कारांताः पुल्लिङ्गाः ॥ शकारांतः पुल्लिङ्गो हरिशब्दः ॥ हरिः हरी
हरयः १ हरिं हरी हरीन् २ हरिणा हरिभ्यां हरिभिः ३ हरये
हरिभ्यः ४ हरेः हरिभ्यां हरिभ्यः ५ हरेः हर्योः हरीणां ६ हरी

॥१॥

(3A)

हयोः हरिषु ७ हेहरेहे हरीहेहरयः ॥ एवं अग्निगिरिरविकया
दयः सद्धः ॥ ३ नं तः पुल्लिङ्गो करिनसद्धः ॥ करी करिणो करिणः १
करिणं करिणो करिणः २ करिणां करिष्यां करिष्यः ३ करिणे
करिष्यां करिष्यः ४ करिणः करिष्यां करिष्यः ५ ॥ करिणो
करिणोः करिणां ६ करिणि करिणोः करिषु ७ हे करिन्हे
करिणो हे करिणः ॥ एवं दं डी न्यशास्वि नृत्सादयः रा
द्धः ॥ तकारांतः पुल्लिङ्गो षू षृ छं षू ॥ षू षृ त् षू षृ तो

(५)

मृमृतः१ मृमृते मृमृतो मृमृतः२ मृमृता मृमृत्या
मृमृद्भिः३ मृमृते मृमृष्या मृमृद्भ्यः४ मृमृतः मृ
मृद्भा मृमृद्भ्यः५ मृमृतः मृमृतोः मृमृतां ष्मृमृतिमृ
मृतोः मृमृत् ७ हेमृमृते हेमृमृतो हेमृमृतः ॥ एवं सु
दृतशब्दः ॥ उकारांतः पुलिगो गुरुशब्दः ॥ गुरुः गुरु गुरुवः १
गुरुं गुरु गुरुन् २ गुरुणा गुरुभ्यां गुरुभिः ३ गुरुवृ
गुरुभ्यां गुरुभ्यः ४ गुरोः गुरुभ्यां गुरुभ्यः ५ गुरोः गुरोः ॥ २ ॥

॥२॥

(4A)

गुरुणां द्विगुणैर्गुर्वोः गुरुषु ७ हेगुरोहे गुरुहे गुरवः एवं
भानुशब्दः ॥ ऋकारांतः पुल्लिङ्गो कर्तृशब्दः ॥ कर्त्ता कर्त्ता
रौ कर्त्तारः १ कर्त्तारं कर्त्तारो कर्त्तुं कर्त्तुः कर्त्ता कर्त्तुष्यां कर्त्तु
षिः ३ कर्त्तुः कर्त्तुष्यां कर्त्तुष्यः ४ कर्त्तुः कर्त्तुष्यां कर्त्तुष्यैः ५
कर्त्तुः कर्त्तुः कर्त्तुः कर्त्तुः कर्त्तुः कर्त्तुः कर्त्तुः कर्त्तुः कर्त्तुः कर्त्तुः
कर्त्तारो हे कर्त्तारः एवं भर्त्ता शब्दः ॥ सकारांतः पुल्लिङ्गो
चंद्रमसशब्दः ॥ चंद्रमाः चंद्रमसो चंद्रमसः १ चंद्रमसं

(5)

चंद्रमसौ चंद्रमसः २॥ चंद्रमसा चंद्रमोष्यां चंद्रमाभिः ३
चंद्रमसे चंद्रमाष्यां चंद्रमोष्यः ४ चंद्रमसः चंद्रमोष्यां चं
द्रमोष्यः ५ चंद्रमसः चंद्रमसोः चंद्रमसां ६ चंद्रमसि चंद्रम
सोः चंद्रमः सु ७ हे चंद्रमाः हे चंद्रमसौ हे चंद्रमसः एवं म
हातपाः ॥ सकारांतः पुलिंगो तस्त्रिवच्छ शब्दः ॥ तस्त्रि वा
न तस्त्रिवांसो तस्त्रिवासः १ तस्त्रिवांसं तस्त्रिवांसो तस्त्रु
पः २ तस्त्रुषा तस्त्रिवद्भ्यां तस्त्रिवद्भिः ३ तस्त्रुषे तस्त्रि ॥३॥

(5A)

स्थिवद्भ्यां तस्थिवद्भ्यः ४ तस्थुषः तस्थिवद्भ्यां तस्थिवद्भ्यः ५
तस्थुषः तस्थुषोः तस्थुषां तस्थुषितस्थुषोः तस्थिवत्सु ७
हेतस्थिवन्हेतस्थिवांसौ हेतस्थिवांसः एवं विद्वान् ॥ तकारा
तः पुल्लिङ्गो भगवन् राद्धः ॥ भगवन् भगवंतौ भगवंतः १ भ
गवंतं भगवंतौ भगवतः २ भगवता भगवद्भ्यां भगवद्भिः ३
भगवते भगवद्भ्यां भगवद्भ्यः ४ भगवतेः भगवद्भ्यां भगवद्भ्यः ५
भगवतः भगवतौः भगवतां त् भगवति भगवतोः भगव

(6)

सु७हेमगवनरुहेमगवंतौहेमगवंतः॥मगवनरु॥नका
रातःपुल्लिंगोआत्मशब्दः॥आत्माअत्मनोआत्मानः१आत्मा
नंआत्मानोआत्मनः२आत्मनाआत्मप्यांआत्मभिः३आत्म
नेआत्मप्यांआत्मप्यः४आत्मनःआत्मप्यांआत्मप्यः५आ
त्मनःआत्मनोःआत्मानां६आत्मनिआत्मनोःआत्मसु७हे
आत्मनरुहेआत्मनोहेआत्मानःराजनरुशब्दः॥अवंतस्त्रिलिं
गोरामाशब्दः॥रमारमेरमाः१रमांरमेरमाः२रमयारमाप्यां

॥४॥

(6A)

रमाभिः३ रमायैरमाभ्यां रमाभ्याः४ रमायाः रमाभ्यां रमाभ्यः५
रमायाः रमयोः रमाणं रमायां रमयोः रमासु ७ हे रमे हे रमे हे
रमाः गंगाशब्दः ॥ दकारान्तस्त्रिलिङ्गो मतिशब्दः ॥ मतिः मती म
त्यः १ मतिं मती मतीः २ मत्या मतिभ्यां मतिभिः ३ मत्ये मत
ये मतिभ्यां मतिभ्यः ४ मत्याः मतेः मतिभ्यां मतिभ्यः ५ मत्याः
मतेः मत्योः मतीनां मत्यां मती मत्येः मतिषु ७ हे मते हे म
ती हे मतयः रुचिशब्दः ॥ इबन्तस्त्रिलिङ्गो नदीशब्दः ॥ नदी न

(7)

द्यौ नद्यः १ नदीं नद्यो नदीः २ नद्या नदीष्यां नदीभिः ३ नद्यै
नदीष्यां नदीभ्यः ४ नद्याः नदीष्यां नदीभ्यः ५ नद्याः नद्योः
नदीनां नद्यां नद्योः नदीषु ७ हे नदि हे नद्यो हे नद्यः पार्वती
राद्धः ॥ उकारांतस्त्रिंशति गो धेनु राद्धः ॥ धेनुः षेनू धेनवः १ धेनुं
धेनू धेनूः २ धेन्वा धेनुष्यां धेनुभिः ३ धेन्वै धेनुष्यां धनु
भ्यः ४ धेन्वाः धेनोः धेनुष्यां धेनुभ्यः ५ धेन्वाः धेनो धेनो धे
नूनां धेन्वां धेनो धेनोः धेनुषु ७ हे धेनो हे धेनू हे धेनवः ॥

धेनवे २

॥ ५ ॥

(7A)

तनुशब्दः॥ चकारांतस्त्रिलिङ्गो वाक्शब्दः॥ वाक्वाचोवाच
वाचंवाचोवाचः२ वाचावाग्म्यावाग्मिः३ वाचेवाग्म्यावाग्म्यः४
वाचःवाग्म्यावाग्म्यः५ वाचइवाचोःवाचोर्देवाचिवाचोःवाक्सु७
हेवाक्हेवाचोहेवाचःशरत्तशब्दः॥ दीर्घशकारांतस्त्रिलिङ्गो धी
शब्दः॥ धीःधीयोधियः१ धियांधीष्वांधीभिः३
धियेधीष्वांधीष्यः४ धियधीष्वांधीष्यः५ धियःधियोःधियांद्
धियिधियोःधीषु७ हेधीःहेधियोहेधियःश्रीशब्दः॥ तकारा

(8)

तस्त्रिंशोसरित्शब्दः॥ सरित्सरितौसरितः१ सरितं सरि
तौसरितः२ सरितासरिज्ञां सरिद्धिः३ सरितेसरिज्ञां सरिद्धः४
सरितः सरिज्ञां सरिद्धः५ सरितः सरितोः सरितां ६ सरितिस
रितोः सरित् ७ हेसरित् हेसरितो हेसरितः॥ धकारात्त्रिंशो
गोसुत्शब्दः॥ सुत्सुधौ सुधः१ सुधं सुधौ सुधः२ सुधासु
धां सुधिः३ सुधे सुधां सुधिः४ सुधः सुधां सुधिः५ सु
धः सुधौः सुधां ६ सुधिसुधौः सुत् ७ हेसुत् हेसुधौः

॥ धा ॥

8A

हेसुधः॥षकारंतस्त्रिलिगो प्रावृट् शब्दः॥ प्रावृट् प्रावृषो
 प्रावृषः१ प्रावृषं प्रावृषो प्रावृषः२ प्रावृषा प्रावृष्यां प्रावृषिः३
 प्रावृषे प्रावृष्यां प्रावृष्यः४ प्रावृषः प्रावृष्यां प्रावृष्यः५
 प्रावृषः प्रावृषोः प्रावृषां प्रावृषि प्रावृषोः प्रावृट्सु ७ हे प्रा
 वृट् हे प्रावृषो हे प्रावृषः॥दकारंतस्त्रिलिगो शब्दं दः॥
 शरत् शरदौ शरदः१ शरदं शरदौ शरदः२ शरदा शरद्भ्यां शर
 दि३ शरदेशरद्भ्यां शरद्भ्यः४ शरदः शरद्भ्यां शरद्भ्यः५ शरदः

(9)

शरदोः शरदोऽंशरदिशरदोः शरत्सु ७ हे शरत्तु हे शरदो हे
शरदः ॥ ॥ अकारांत न पुंस कलिं गो ज्ञान शब्दः ॥ ज्ञानं ज्ञा
ने ज्ञानानि १ पुनरपि ज्ञानं ज्ञाने ज्ञानानि २ ज्ञाने न ज्ञानाभ्यां
ज्ञानैः ३ ज्ञानाय ज्ञानाभ्यां ज्ञानेभ्यः ४ ज्ञानोत् ज्ञानाभ्यां ज्ञा
नेभ्यः ५ ज्ञानस्य ज्ञानयोः ज्ञानानां हे ज्ञाने ज्ञानयोः ज्ञानेषु ७
हे ज्ञानं हे ज्ञाने हे ज्ञानानि ॥ इकारांत न पुंस कलिं गो दधि श
ब्दः ॥ दधि दधिनी दधीनी १ पुनरपि दधि दधिनी दधीनी २ द

॥ ७ ॥

(१७)

धादधिभ्यां दधीभिः ३ दध्ने दधीभ्यां दधीभ्यः ४ दध्नुः दधीभ्यां
दधीभ्यः ५ दध्नुदध्नुः दध्नां दधिदध्नुदधीषु ७ हेदधिहेद
धिनीहेदधीनी ॥ सकारांत न पुंस कलिं गो पयसराद्धः ॥ पयः
पयसीपयांसि १ पुनरपि पयः पयसीपयांसि २ पयसापयोभ्यां
पयोभिः ३ पयसेपयोभ्यां पयोभ्यः ४ पयसःपयोभ्यां पयोभ्यः ५
पयसःपयसोःपयोभ्यां ६ पयसिपयसोःपयःसु ७ हेपयः
हेपसीहेपयांसि ॥ सरराद्धः ॥ नकारांत न पुंस कलिं गो व

(10)

र्मन्शद्धः॥वर्मवर्मणीवर्माणि१पुनरपिवर्मवर्मणीवर्माणि२
वर्मणावर्मभ्यांवर्मभिः३वर्मणैवर्मभ्यांवर्मभ्यः४वर्मणः
वर्मभ्यांवर्मभ्यः५वर्मणःवर्मणोःवर्माणां६वर्मणिवर्मणैः
वर्मसु७हेवर्महेवर्मणीहेवर्माणि॥एवंकर्मशद्धः॥सकारं
तनपुसकलिंगोधनुषशद्धः॥धनुःधनुषीधनुंषि१पुनः
धनुःधनुषीधनुंषि२धनुषाधनुभ्यांधनुभिः३धनुषे
धनुभ्यांधनुभ्यः४धनुषःधनुभ्यांधनुभ्यः५धनुषः

॥८॥

(10A)

धनुर्भ्योः धनुर्भ्यां ६ धनुषी धनुषोः धनुषु ७ ह्रुध
नुः ह्रुधनुषी ह्रुधनुषी ॥ एवंपुः शठुः ॥ इ नत नपुंस
कलिंगो वारि शठुः ॥ वारि वारिणी वारिणि ९
पुनः वारि वारिणी वारिणि ३ वारिणा वारिभ्यां
वारिभिः ३ वारिणे वारिभ्यां वारिभ्यः ४ वारि
णः वारिभ्यां वारिभ्यः ५ वारिणः वारिणोः वा
रिणां ६ वारिणि वारिणोः वारिषु ७ ह्रु वारि ह्रुवा

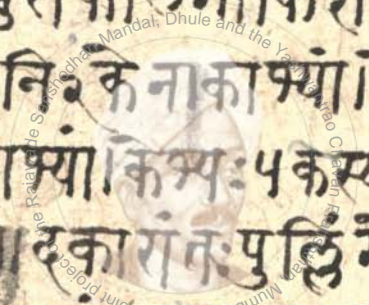
रिणी हवारीणि ॥ तकारं त न पु स क लिंगो ज ग ङ्ग ङ्गः ॥
ज ग त् ज ग ती ज गं ति १ पु नः ज ग त् ज ग ती ज गं ति २ ज
ग ता ज ग ङ्गां ज ग ङ्गिः ३ ज ग ते ज ग ङ्गा ज ग ङ्गः ४ ज ग
तः ज ग ङ्गा ज ग ङ्गः ५ ज ग तः ज ग ताः ज ग तां ६ ज ग ति ज
ग तोः ज ग स् ७ हे ज ग त् हे ग ती हे ज गं ति ॥ उ कारं त न
पुं स क लिंगो म धु रा ङ्गः ॥ म धु म धु नी म धू नि १ पु नः म धु
नी म धू नि २ म धु ना म धु ष्यां म धु षिः ३ म धु ने म धु ष्यां म ॥ १५ ॥

(11A)

तत्तौतान् २ तेनात्ताभ्यां तैः ३ तस्मै ताभ्यां तेष्यः ४ तस्मा
त्। ताभ्यां। तेष्यः ५ तस्य। तयोः। तेषां ह्रस्वस्मिन्। तयोः। ते
षु ७ सकारं तः पुल्लिङ्गोक्तिराद्वः ॥ कः। कौ। कि। १ कां। कौ। का
न् २ केनाकाभ्यां ॥ कैः ३ कस्मै। काभ्यां। केष्यः ४ कस्मात्। का
भ्यां। केष्यः ५ कस्य। कयोः। केषां ह्रस्वस्मिन्। कयोः। केषु ७
सकारं तस्त्रिलिङ्गोक्तिराद्वः ॥ का। के। काः १ कां। के। काः २
कयोः ॥ काभ्यां। काभिः ३ कस्ये। काभ्यां। काभ्यः ४ कस्याः।

(12)

काश्यां। काश्यः ५ कस्याः कयोः कासां ६ कस्या कयोः। का
सु ७। सकारांत न पुंस कलिं गोकिं रा द्वः॥ किं। के। कानि १
पुनरपि। किं। के। कानि २ केना काश्यां। कैः ३ कस्मै। काश्यां।
केष्यः ४ कस्मान्। काश्यां। केष्यः ५ कस्या। कयोः केषां ६ क
स्मिन्। कयोः केषु ७। सकारांत पुलिं गोयुष्मा ३ द्वः॥ तां।
युवां। यूयं। १ तां। त्वा। युवां। युस्मान्। वः २ त्वया। युवाश्यां॥
युष्मभिः ३ तुश्यांते। युवाश्यां वः ४ त्वत्। युवाश्यां। युष्मत् ५ ॥१११॥

धुंभ्यः ४ मधुनः मधुभ्यः ५ मधुनः मधुनोः मधु
नां ६ मधुनि मधुनोः मधुषु ७ हे मधु हे मधुनी हे मधु
नि ॥ नकारांत नपुंसकलिंगो नाम शब्दः ॥ नामनामनी
नामानि १ पुनः नामनामनी नामानि २ नाम्ना नामभ्यां नामभिः ३
नाम्नेनां मेभ्यां नामभ्यः ४ नाम्नः नामभ्यां नामभ्यः ५ नाम्नः
नाम्नोः नाम्नां ६ नाम्नि नाम्नोः नामसु ७ हे नाम हे नामनी
हे नामानि ॥ इतं नपुंसकलिंगो म नो हारि शब्दः ॥ मनो हा

(12A)

रिमनोहारिणीमनोहारीणि १ पुनः मनोहारिमनोहारि
 णीमनोहारीणि २ मनोहारिणामनोहारिभ्यांमनोहा
 रिभिः ३ मनोहारिणमनोहारिभ्यांमनोहारिभ्यः ४ मनो
 हारिणःमनोहारिभ्यांमनोहारिभ्यः ५ मनोहारिणःम
 नोहारिणोःमनोहारिणां ६ मनोहारिणिमनोहारिणोः
 मनोहारिषु ७ हेमनोहारिहेमनोहारिणीहेमनोहारीणि १॥
 संबोधनी प्रम ॥ तकारांतःपुल्लिंगो तच्छब्दः ॥ सःतोते १ ॥१०॥

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com